

Södertörns högskola
Institutionen för ekonomi och företagande
Företagsekonomi
Kandidatuppsats 10 poäng
Handledare: Bengt Lindström
Vårterminen 2005

södertörns
högskola

UNIVERSITY COLLEGE

En studie i RR 29 / IAS 19:s förändring och utfall

Författare:
Mikael Dahlin
Caroline Dahlström

Abstract

The pension audit has been a hot topic for the listed companies for the last years. New rules have been applied which have caused discussions and difficulties for the companies. EU's ministry of council accepted the so called IAS 2005 Regulation on the 7th June 2002. This means that all companies listed on the stock market must follow IAS regulations in their consolidated accounts latest 2005. RR 29 / IAS 19, grounds for our study, came into place already 1st January 2005. Svenska Redovisningsrådets Recommendation No 29, "Reimbursements to employees", essentially corresponds to International Accounting Standard No 19, "Employee Benefits".

The purpose with this graduate paper is to see what effects the transformation to RR 29 / IAS 19 has had on the companies capitalistic structure, i.e. how liabilities, equity and certain business ratio have changed for the researched companies on the A-list at Stockholm Stock Exchange.

We have chosen to use a quantitative method by studying annual reports and analyzing certain figures. The research strategy we use is a total investigative survey. This creates a portrayal in the form of descriptive statistics.

The total lump sum of RR 29 / IAS 19 is -11972,8m SEK .This amount is of course the same for equity as for liabilities, but viewed across the entire survey population the equity was a lesser amount than the net amount due. The majority of the researched companies had a negative lump sum, although a few had a positive lump sum. Two out of three ratios have increased in value.

Key words: RR 29 / IAS 19, liabilities, equity, business ratios, lump sum

Sammanfattning

Det senaste året har pensionsredovisning varit ett hett ämne för börsbolagen. Nya regler har tillkommit vilka har skapat diskussioner och svårigheter för företagen.

Den 7 juni 2002 godtog EU:s ministerråd den så kallade IAS 2005 förordningen. Denna innebär att alla börsnoterade bolag senast 2005 skall följa IAS anvisningar i sin koncernredovisning. Redan från och med 1 januari 2004 började RR 29/ IAS 19, underlaget för vår studie, att gälla. Svenska Redovisningsrådets Rekommendation nr 29 "Ersättningar till anställda" överensstämmer i all väsentligt med International Accounting Standard nr 19 "Employee benefits".

Syftet med denna kandidatuppsats är att se vilka effekter övergången till RR 29 / IAS 19 har haft på företagens kapitalstruktur, alltså hur skulder, eget kapital och särskilda nyckeltal har förändrats för de undersökta företagen på A-listan.

Vi har valt att använda oss av en kvantitativ metod genom att studera årsredovisningar och analysera viss sifferdata. Forskningsstrategin vi använder oss av är en surveyundersökning i totalundersökningsformat. Detta skapar sedan en framställning i form av deskriptiv statistik.

Den totala engångseffekten av RR 29 / IAS 19 blev -11972,8 miljoner kronor. Summan var självklart densamma för eget kapital som för skulder, men totalt sett över hela undersökningspopulationen var det egna kapitalet en mindre summa än nettoskulden. Majoriteten av de undersökta företagen fick en negativ engångseffekt, dock var det ett fåtal som fick en positiv engångseffekt. Två av tre nyckeltal har fått ett mer positivt värde.

Nyckelord: RR 29 / IAS 19, skulder, eget kapital, nyckeltal, engångseffekt

Innehållsförteckning

Abstract

Sammanfattning

Innehållsförteckning

1. Introduktionskapitel	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problembakgrund.....	4
1.3 Problemformulering	4
1.3 Syfte.....	4
1.4 Avgränsningar.....	5
2. Metod.....	6
2.1 Val av metod.....	6
2.1.1 Forskningsstrategi	6
2.1.2 Kvantitativ metod.....	6
2.1.3 Deskriptiv statistik.....	7
2.2 Motiv för val av metod	8
2.3 Metodkritik	8
3. Teori.....	10
3.1 Referensram	10
3.2 Redovisning av förmånsbestämda planer	12
3.3 Nyckeltal.....	13
3.3.1 Avkastning på eget kapital	13
3.3.2 Soliditet	14
3.3.3 Skuldsättningsgrad	14
3.4 Tidigare studier och artiklar	14
4. Redovisningsrekommendationer	17
4.1 RR 5 / IAS 8.....	17
4.2 FAR 4.....	18

4.3 RR 29 / IAS 19.....	19
4.3.1 Avgiftsbestämda pensionsplaner.....	20
4.3.2 Förmånsbestämda pensionsplaner.....	21
4.4 Alecta.....	21
4.5 A-listan	22
5. Resultat.....	24
6. Analys	30
7. Slutsats.....	34
7.1 Förslag till vidare studier	34
7.2 Kritisk granskning.....	35
8. Referenser	36
8.1 Litteraturförteckning.....	36
8.2 Artiklar och uppsatser.....	37
8.3 Muntliga källor.....	37
8.4 Årsredovisningar.....	38
8.5 Internet	39

Bilagor

1. Introduktionskapitel

Detta kapitel förklarar bakgrunden till vår uppsats vilken leder till en problemformulering, ett syfte och en avgränsning. Detta för att specificera vad arbetet skall beröra samt ge en utgångspunkt som vi kommer att återkomma till genom hela arbetet.

1.1 Bakgrund

Det senaste året har pensionsredovisning varit ett hett ämne för börsbolagen. Nya regler har tillkommit vilka har skapat diskussioner och svårigheter för företagen.

Alla människor som har bott eller arbetat i Sverige är berättigade till lagstadgad pension. År 1999 infördes ett nytt lagstadgat pensionssystem. Året personen är född avgör hur mycket pension han/hon får från det gamla respektive nya systemet. Födda innan 1938 berörs i stort sett endast av det gamla pensionssystemet, det vill säga ATP¹ och folkpension. ATP är inkomstgrundad och beräknas på de 15 bästa årens inkomster mellan 16 och 64 års ålder. Folkpensionen är det gamla systemets grundpension som alla fick².

De som är födda mellan 1938 och 1953 får pension från både det gamla och det nya systemet. Personer födda 1938 får en femtedel från det nya systemet och resterande från det gamla. För varje senare årskull ökas sedan andelen som erhålls från det nya systemet med en tjugondel samtidigt som det minskas med motsvarande på det gamla systemet. De som är födda efter 1953 berörs endast av det nya systemet³.

Det nya lagstadgade systemet består av inkomstpension och premiepension samt i vissa fall även garantipension. Premiepensionen och inkomstpensionen grundar sig på en persons livsinkomst⁴. Med det menas att hela den skattepliktiga inkomsten bortsett från allmän pensionsavgift är pensionsgrundande. Det finns dock ett tak för hur mycket av den

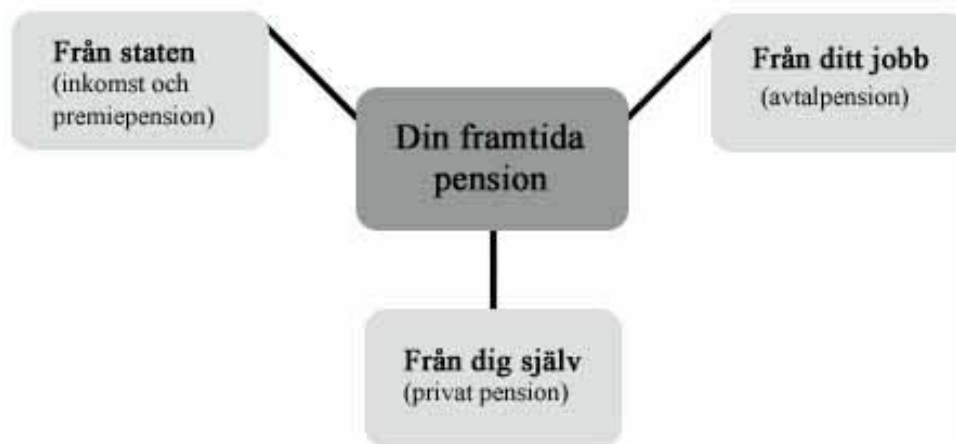
¹ allmän tilläggspension

² www.ptk.se

³ www.ptk.se

⁴ www.ptk.se

skattepliktiga inkomsten som ger en person pensionsrätt och det är upp till 7.5 inkomstbasbelopp (2005: 324 750 kronor / år). Allt som tjänas utöver detta ger inga extra pensionsrätter och den allmänna pensionsavgiften behöver då inte heller betalas. Till livsinkomsten hör förutom lönen även a- kassa, sjukpenning, studiebidrag med mera⁵. Undantaget denna lagstadgade pension finns det ytterligare två möjligheter som bidrar till den totala slutgiltiga pensionen. Dessa är avtalspension och privat pension.

Den privata pensionen är något som grundar sig på eget initiativ, ett tidigt privat pensionssparande förbättrar den totala pensionen avsevärt.

Avtalspensionen eller tjänstepensionen som den också kallas är den del som berör vår studie. Denna erhålls från arbetet, genom att vara anställd. Pensionen är kollektivavtalad och betalas av arbetsgivaren genom premier. Ofta har den anställda själv alternativet att välja i vilket försäkringsbolag pengarna skall placeras i. Fler än en kollektivavtalad tjänstepension kan förekomma genom anställning i flera olika avtalsområden. De fyra vanligaste kollektivavtalsområdena är ITP för privatanställda tjänstemän, PFA för anställda inom kommun och landsting, avtalspension SAF- LO för privatanställda arbetare samt PA03/ PA91 för anställda inom staten⁶.

⁵ www.forsakringskassan.se

⁶ www.minpension.se

Tjänstepensioner består av två delar; avgiftsbestämda och förmånsbestämda. Avgiftsbestämda pensionsplaner består av en premie som betalas av arbetsgivaren och som den anställde sedan själv får placera. Förmånsbestämda pensionsplaner innebär att den anställde är garanterad en viss del av lönen i pension. I och med detta är det lätt för den anställde att se hur mycket tjänstepensionen kommer att ge vid pension. Den förmånsbestämda delen kompletteras ofta med en avgiftsbestämd del⁷.

År 2000 kom ett förslag från EU- kommissionen att alla börsnoterade företag senast år 2005 ska utarbeta sina årsredovisningar i enlighet med internationella redovisningsstandarder. Europeiska unionens råd välkomnade detta förslag och framhävde att jämförbarhet, tillförlitlighet och insyn i finansiella rapporter från europeiska företag är en avgörande faktor för integreringen av de europeiska finansmarknaderna och deras internationella konkurrenskraft⁸. Den 7 juni 2002 godtog EU:s ministerråd den så kallade IAS 2005 förordningen. Denna innebär att alla börsnoterade bolag från 2005 skall följa IAS anvisningar i sin koncernredovisning⁹.

Redan från och med 1 januari 2004 började RR 29 / IAS 19 att gälla. Svenska Redovisningsrådets Rekommendation nr 29 "Ersättningar till anställda" överensstämmer i all väsentligt med International Accounting Standard nr 19 "Employee benefits". God redovisningssed i Sverige reglerades tidigare i FAR:s rekommendation nr 4 "Redovisning av pensionsskuld och pensionskostnad"¹⁰. RR 29 / IAS 19 behandlar hur samtliga ersättningar till anställda skall redovisas.

Redovisning av byte av redovisningsprincip behandlas i RR 5 och IAS 8. Rekommendationen säger att byte av redovisningsprincip får som regel endast ske om bytet krävs för anpassning till ny lag eller svensk redovisningsrekommendation. Den ackumulerade effekten av ett byte av redovisningsprincip redovisas som korrigeringspost i ingående eget kapital. Detta skall ske om effekten av bytet kan fastställas med rimlig precision. Jämförelsetalen skall omräknas, varvid korrigeringen mot ingående eget kapital sker för det första år som jämförelsen

⁷ www.forsakringskassan.se

⁸ <http://europa.eu.int>

⁹ www.pwcglobal.com

¹⁰ www.deloitte.com

omfattar¹¹. Det här betyder att vid övergången till RR 29 / IAS 19 får företagen en påverkan och ”engångseffekt” på eget kapital.

1.2 Problembakgrund

Som nämnts tidigare delas ersättningar efter avslutad anställning upp i avgiftsbestämda och förmånsbestämda planer beroende på planens ekonomiska innebörd. Med de avgiftsbestämda planerna betalar företaget endast en fastställd avgift till en separat juridisk enhet och har inga åtaganden utöver detta. Med tidigare regler redovisades även de förmånsbestämda planerna som avgiftsbestämda men sedan de nya reglerna införts skall de förmånsbestämda planerna istället redovisas till verkligt värde. Det är därför endast de förmånsbestämda planerna som påverkas eftersom då har företaget ytterligare skyldigheter gentemot de anställda. Företaget måste här göra aktuariella antaganden¹² av demografiska och finansiella variabler¹³. Detta gör att vid implementeringen av RR 29 / IAS 19 uppstår det en övergångseffekt som kan vara positiv eller negativ för företagen. Denna engångseffekt tas ofta upp som en förändring i eget kapital, i enlighet med RR 5 / IAS 8, och förändrar företagets kapitalstruktur.

1.3 Problemformulering

Hur har företagets kapitalstruktur påverkats av implementeringen till RR 29 / IAS 19? Hur har deras skulder och eget kapital förändrats samt hur har olika nyckeltal påverkats? De nyckeltal vi tänkte titta på är avkastning på eget kapital, soliditeten samt skuldsättningsgraden.

1.3 Syfte

Syftet med denna kandidatuppsats är att studera de effekter övergången till RR 29 / IAS 19 har haft på företagets kapitalstruktur, det vill säga hur skulder, eget kapital och särskilda nyckeltal har förändrats för de undersöka företagen på Stockholmsbörsens A-lista.

¹¹ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

¹² Bedömningar av faktorer som avgör den slutgiltiga pensionskostnaden.

¹³ Axelmann Lennart, IAS/IFRS2005 Ernst&Young oktober 2004

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen är avgränsad till att endast omfatta förändringen av RR 29 / IAS 19 och behandlar endast börsens A-lista. A-listan omfattar totalt 54 företag. Utav dessa har 23 företag exkluderats som inte var intressanta för vår undersökning av olika skäl. ABB, Astra Zeneca, Autoliv, Nokia samt TietoEnator har tagits bort på grund av de tillämpar utländska redovisningsprinciper. Bure, Föreningssparbanken, Handelsbanken, Industrivärlden, Investor, Nordea, OMHex, SEB och Skandia har vi uteslutit på grund av att de är investmentbolag/kreditinstitut som delvis använder en annan lag om årsredovisning. Deras kapitalstruktur ser också annorlunda ut än hos ett vanligt aktiebolag vilket gör att resultaten hos framförallt kreditinstituten skulle bli missvisande. Hufvudstaden, Sardus, TV 4 samt VM-data försäkrar sig endast i Alecta och får därför ingen förändring av de nya reglerna och blir därför ointressanta. Nobel Biocare, SAS, SCA, Stora Enso och Telia Sonera har uteslutits på grund av att de har haft en så pass tidig implementering av RR 29 / IAS 19 som då inte innehöll samma regler som idag. Detta ger oss ett slutgiltigt antal företag om 31 stycken.

Skälet till att vi har valt börsens A-lista är att antalet företag är en rimlig begränsning och vi vill ha möjligheten att kunna dra vissa slutsatser om de undersökta företagen kopplat till de nya reglerna efter datainsamlingens slut.

Valet av nyckeltalen baseras på att alla tre är beroende av eget kapital vilket som i vår undersökning förändras och kommer därför förändra nyckeltalen. De är också nyckeltal som är allmänt accepterade, intressanta och används i stor utsträckning hos företagen.

2. Metod

Här går vi igenom vilka metoder vi använder oss av i vår uppsats, varför vi har valt just dessa och slutligen avslutar vi kapitlet med metodkritik.

2.1 Val av metod

2.1.1 Forskningsstrategi

I vår uppsats använder vi oss av en surveyundersökning som forskningsstrategi. En surveyundersökning kännetecknas av att den ger en bred täckning, den ger en ögonblicksbild vid en given tidpunkt samt dess beroende av empiriska data. Inom denna forskningsstrategi finns flera olika metoder att använda sig av till exempel frågeformulär, intervjuer samt den metod vi använder oss av som är skriftliga källor. Flera av de skriftliga källorna ligger till grund för vår studie men främst årsredovisningar, vilket också ses som sekundärdata¹⁴. Sekundärdata är andrahandsinformation som samlats in i annat syfte än den aktuella studien av någon annan än forskaren själv. Exempel på sekundära källor är artiklar, årsredovisningar och annan digital information som finns tillgänglig på Internet¹⁵. I vår undersökning använder vi oss endast av sekundärdata.

2.1.2 Kvantitativ metod

Det förekommer två huvudformer av metoder och dessa är kvalitativa metoder och kvantitativa metoder. I den kvantitativa metoden används mycket statistik och matematik och det finns relativt klara riktlinjer för hur man skall genomföra undersökningen. Huvudsyftet är att ge en förklaring till de företeelser som är i centrum för undersökningen¹⁶. Vår studie består till största del av en kvantitativ ansats då vi studerar årsredovisningar och analyserar viss

¹⁴ Denscombe Martyn, Forskningshandboken, 2000

¹⁵ Lundahl Ulf, Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer, 1999

¹⁶ Andersen Ib, Den uppenbara verkligheten, 1998

sifferdata som är väsentlig för vår undersökning. Vi har gjort urvalet att undersöka delar av Stockholmsbörsens A-lista för mest omsatta och övriga aktier. Detta ger oss en totalundersökning. Totalundersökning är att undersöka alla individer i en population som sedan ges möjlighet att kunna uttala sig om¹⁷.

2.1.3 Deskriptiv statistik

Statistiken är den vetenskap inom vilken olika sätt att kvantitativt bearbeta information behandlas. Den används ofta som ett verktyg för att ordna, beskriva, bearbeta och analysera data och det förekommer två typer av statistik att skilja mellan, deskriptiv och hypotesprövande statistik. Vid vår bearbetning av det kvantitativa insamlingsmaterialet använder vi oss av deskriptiv statistik. Denna används för att i siffror ge en beskrivning av det insamlade materialet och på detta sätt belysa forskningsproblemet¹⁸. För en kvantitativ variabel är det framförallt två egenskaper som mäts, men i vår uppsats koncentrerar vi oss på en och det är observationernas genomsnitt. De tre genomsnittsmåtten är medelvärde, medianen och typvärde, av vilka vi studerar medelvärdet och medianen. Medelvärde är summan av de observerade värdena dividerad med antalet observationer¹⁹. Medelvärdet kan bara användas med grundtal och det gör att medelvärdet blir exakt. Eftersom medelvärdet bygger på alla värden har det en tendens att påverkas av avvikande värden. Medianen är det mittersta värdet i en rangordnad serie. Denna beräkning påverkas då inte av extrema värden och fungerar bättre än medelvärdet vid ett fåtal värden²⁰. Utöver dessa två använder vi oss också av undre kvartil (Q1) och övre (Q3) kvartil. Undre kvartil innebär att 25% av bolagen i gruppen har lägre värde än det undre kvartilvärdet och 75% har högre värde. Med den övre kvartilen är det tvärt om, 75% har lägre värde än kvartilvärdet och 25% har högre värde än kvartilvärdet²¹.

¹⁷ <http://infovoice.se>

¹⁸ Patel Runa, Forskningsmetodikens grunder, 2003

¹⁹ Körner Svante, Praktisk statistik, 2002

²⁰ Denscombe Martin, Forskningshandboken, 1998

²¹ Körner Svante, Praktisk statistik, 2002

2.2 Motiv för val av metod

En surveyundersökning är bäst lämpad för vår undersökning då vi sammanfattar en stor del kvantitativa data som sedan kan bli föremål för statistiska analyser. Den ger oss också chansen att dra slutsatser för det undersökta datamaterialet vilket var en viktig utgångspunkt för oss.

Fördelar med att använda sig av skriftliga källor i form av årsredovisningar är att det är lättillgänglig data och att den inte är kostnadskrävande²².

I vår kvantitativa undersökning har vi tagit hänsyn till både reliabiliteten och validiteten. Reliabiliteten innebär att vi försökt få mätningarna så riktigt gjorda som möjligt för just vår undersökning och att den innehåller ett representativt antal undersökningsobjekt som gör att vi kan dra slutsatser av de undersökta företagen i vår studie. Validitet innebär att vi verkligen har undersökt det vi ville undersöka och ingenting annat²³. För att kunna ta fram data genom medelvärden och medianer och så vidare använder vi oss av en deskriptiv statistisk metod.

2.3 Metodkritik

En nackdel med att använda en surveyundersökning med kvantitativt angreppssätt är att den förlorar i djup i förhållande till bredd. Den ger inte någon information i varje enskild enhet. Det är något som skulle kunna vara intressant i denna studie genom att på ett kvalitativt angreppssätt intervjua vart och ett av de 31 företagen och lyssna hur de upplever denna engångseffekt som uppstår. Det skulle ge oss en djupare analys av vår studie och eventuellt få ett annat svar på analysen än vad vi har fått. I vår analys tolkar vi en negativ engångseffekt som något negativt för företagen men det är möjligt att företagen inte ser det som lika negativt. Detta eftersom de är mer insatta i alla siffror och vad de säger än vad vi är. Vi ser ju bara en siffra och tolkar och analyserar den efter vår kunskap.

Eftersom vi använder oss av skriftliga källor i surveyundersökningen måste vi akta oss för ytterligare problematik. Skriftliga källor är sekundärdata och produceras ofta för andra

²² Denscombe Martyn, Forskningshandboken, 1998

²³ Thurén Torsten, Vetenskapsteori för nybörjare, 1991

ändamål än undersökningens specifika syfte. Ännu en svaghet med våra undersökningsdata är att den bygger på en subjektiv bild, en bild som företaget vill skapa och visa utåt²⁴.

²⁴ Denscombe Martyn, Forskninghandboken, 1998

3. Teori

Här förklaras om redovisning och synen på denna historiskt sett fram till idag. Vi beskriver också hur redovisningen av de förmånsbestämda planerna går till, de nyckeltal vi använder oss av i vår studie samt vad tidigare artiklar och studier i ämnet har visat.

3.1 Referensram

Redovisning handlar om resultatberäkning och om att förse olika intressenter med information. Det senare är en följd av utvecklingen av samhället mot det moderna informationssamhället. Dessa två uppgifter är fokuserade till det som varit (resultatberäkningen) och det som kan tänkas bli i framtiden (information om framtida vinst). Dock är frågan om redovisningens syfte under debatt och det finns inom redovisningsforskningen olika uppfattningar om vilken som är redovisningens huvuduppgift. Olika länder har olika redovisningslösningar på samma problem.

Det var redan på 1800 talet som ursprunget till redovisningsteorin uppkom. På den tiden hade man ett mer konventionellt synsätt på redovisningen vilket innebar att man skulle lösa redovisningsfrågorna en efter en. I Sverige har vi haft en pragmatisk syn på redovisning där affärlivets skiftande krav har tillåtit ställa olika krav på redovisningen i olika tider. Man hävdade på denna tid att redovisningen låg närmare juridiken än nationalekonomin (vilket var fallet i tidigt USA och England) och att redovisningslösningar växte fram som juridik, det vill säga, som konventioner mellan de olika parterna över tiden.

Idag har man formulerat så kallade referensramar där ett mer strikt analytiskt och ekonomiskt tänkande skall användas som utgångspunkt för formulering av nya redovisningslösningar i framtiden. Det helt dominerande synsättet inom redovisningspolicy idag är att redovisning skall vara användbar för framförallt de som vill fatta beslut rörande huruvida de skall sälja, köpa eller behålla ett företags aktier. Detta synsätt, som kallas för beslut användbarhetssynsättet, kräver sådan redovisningsinformation som hjälper investeraren till ekonomiskt beslutsfattande. Därmed kommer det att finnas ett behov av enhetliga redovisningsregler. Detta synsätt har spridit sig ut i världen i takt med att aktiemarknaderna

har vuxit i betydelse och modellen har också fungerat som förebild för IASB. Redan på 1970 talet när FASB började utveckla och diskutera synsättet hade man en positiv inställning till värdering till verkligt värde, men tiden var inte mogen, utan man höll sig till det traditionella försiktiga sättet att beräkna vinst i redovisningen och värdering till historiska värden. Idag på 2000 talet kan man se att tiden är mogen då företagen efter IASB:s normer nu skall redovisa efter verkligt värde.

Den internationella redovisningspraxisen består av två huvudgrupper, den anglosaxiska- och den kontinentala gruppen. Det som framför allt skiljer dessa och som antas ha påverkat redovisningslösningarna i olika riktning är den huvudsakliga finansieringskällan, det vill säga hur stor eget kapital finansieringen är. Den anglosaxiska redovisningen sägs vara mer informativ och öppen och ha en mindre försiktig redovisning med avsaknad av eller få fonder och reserver. De länder och företag som tillämpar det anglosaxiska regelverket får i normalfallet ett bättre resultat än de som tillämpar det kontinentala regelverket.

Vad gäller redovisningsprinciper är det främst tyskt och amerikanskt inflytande som har dominerat Sverige genom åren. På senare tid har även harmoniseringen från EU blivit större och större. USA var också en viktig förebild gällande hur normgivningen på redovisningsområdet skulle organiseras. Som exempel bildades FAR på 1950 talet efter intryck från USA. IASB som är en internationell privat organisation bildades 1973 i syfte att förbättra och harmonisera världens redovisning. Organisationen domineras av de största utvecklade västländerna och framför allt de anglosaxiska länderna. EU:s principbeslut att upphöja IAS till Europainorm ger IASB en helt ny status. Europeiska rådet ville i början av 2000 talet få till stånd en effektiv och öppen kapitalmarknad i Europa som kunde främja tillväxten och sysselsättningen. En förutsättning för att detta skulle kunna uppnås och bestå var att redovisningen skulle bli jämförbar. Därmed uppkomsten av det regelverk som bygger på IASB:s normer som började gälla nu 1 januari 2005²⁵.

Resultatet av normbildningsverksamheten är ett kollektivt beslut om vad som utgör bra redovisningslösningar. Detta resultat kommer med allra största sannolikhet att resultera i normgivning, det vill säga en auktoritativ regel om hur man skall redovisa. Dessa fastställs antingen av staten genom lagstiftning eller, vilket är vanligare på redovisningsområdet,

²⁵ Artsberg Kristina, Redovisningsteori – policy och praxis, 2005

genom något privat auktoritativt organ. Varje företag måste emellertid göra sina val vid den praktiska tillämpningen av reglerna. Redovisningen kan aldrig bli en exakt vetenskap utan tillämpning av redovisning kräver gott omdöme och både teoretisk och praktisk kunskap²⁶.

3.2 Redovisning av förmånsbestämda planer

Redovisningen av förmånsbestämda planer innefattar fler steg än i avgiftsbestämda och innehåller följande moment:

- Företaget använder aktuariella metoder för att göra en tillförlitlig beräkning av det ersättningsbelopp som de anställda har intjänat i utbyte mot sina tjänster under innevarande samt tidigare perioder. Detta kräver att företaget fastställer hur stora ersättningar som hör till innevarande och tidigare perioder samt gör bedömningar av demografiska variabler (personalomsättning och livslängd) och finansiella variabler (framtida löneökningar och sjukvårdskostnader) vilka båda påverkar kostnaden för ersättningen.
- Företaget diskonterar beloppet genom att använda den så kallade Projected Unit Credit Method (PUCM) för att fastställa nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen och kostnaden avseende tjänstgöring under innevarande period.
- Företaget fastställer det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar.
- Företaget fastställer det totala beloppet för aktuariella vinster och förluster och hur stor del av detta belopp som skall redovisas.
- Företaget fastställer den kostnad avseende tjänstgöring under tidigare perioder som uppstår då en plan har inrättats eller ändrats.
- Företaget fastställer den vinst eller förlust som uppstår på grund av att en plan har reducerats eller reglerats²⁷.

I balansräkningen redovisas den förmånsbestämda skulden som:

** Nuvärdet på balansdagen av den förmånsbestämda förpliktelsen*
+ eventuella aktuariella vinster minus aktuariella förluster

²⁶ Artsberg Kristina, Redovisningsteori – policy och praxis, 2005

²⁷ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

- eventuella kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder som ännu inte redovisats
- det verkliga värdet på balansdagen av de eventuella förvaltningstillgångar med vilka förpliktelse ska regleras²⁸

Efter detta framkommer ett belopp som antingen är positivt eller negativt. Om det är negativt ses det som en tillgång och om det är positivt ses det som en skuld.

3.3 Nyckeltal

Nyckeltal är ett bra sätt att illustrera förhållande i analys av företag. De kan ge vägledning beträffande utvecklingen i stort och på vilka områden förbättringar kan göras²⁹. Vanligt är att dela in nyckeltalen i lönsamhetsmått, verksamhetsmått och finansiella mått. Finansiella nyckeltal, som vi delvis använder oss av, används framförallt för att beskriva ett företags utveckling över tiden och används för att göra jämförelser mellan företag³⁰. Ett företag kan ta fram vilka nyckeltal det vill. Det som är viktigt är att de ska vara till nytta för företaget i dess analysarbete och ge stöd i beslutsfattandet. Andra intressenter, till exempel en bank, kan vara intresserade av företagets utveckling och ekonomiska ställning. Om nyckeltal används i företagets rapporter underlättar det bedömningen. Genom att använda nyckeltal för att jämföra sig med andra företag, både inom en bransch eller generellt, kan ett företags styrka och svagheter sättas i relation till andra företag³¹.

3.3.1 Avkastning på eget kapital

Avkastning på eget kapital efter skatt = Nettoresultat/genomsnittligt EK

Detta mått utgör ett räntabilitetsmått ur ett ägarperspektiv. Det visar hur väl ett företag lyckas förränta det av ägarna satsade kapitalet. Räntabilitetsmått används för flera syften och av flera intressenter. Inom ramen för ekonomistyrningen kan de användas som till exempel målsättningar och som ansvarsmått. Räntabilitetsmått förekommer även i årsredovisningar där

²⁸ Axelman Lennart, IAS/IFRS2005 Ernst&Young oktober 2004

²⁹ Johansson Sven-Erik, Industriell kalkylering och redovisning, 1997

³⁰ SFF, Finansanalytikernas rekommendationer, 1996

³¹ www.expowera.com

företaget då vill informera sina intressenter om vilka räntabilitetsmål det har för framtiden, hur verksamheten gått under det senaste året eller hur räntabiliteten utvecklats över en längre tidsperiod³².

3.3.2 Soliditet

Soliditet = EK inkl minoritetsintresse/TK

Soliditeten är ett uttryck för hur stor del av företagets totala kapital som är egna och inte lånade pengar. Det är det vanligaste måttet för att visa ett företags finansiella styrka och det visar därmed hur sårbart företaget är³³. Att företag har en hög soliditet gör det alltid lättare att få lån. Soliditeten åskådliggör hur bra ett företags överlevnadsförmåga är, eftersom vid förluster drabbas det egna kapitalet först³⁴.

3.3.3 Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad = Räntebärande skulder och avsättningar/EK inkl minoritetsintresse

Detta mått visar relationen mellan lånat och eget kapital och därmed företagets finansiella styrka. Skuldsättningsgradens främsta användningsområde är vid beräkning av skuldsättningsgradens bidrag till räntabiliteten på eget kapital³⁵.

Det finns flera olika metoder för att räkna ut skuldsättningsgraden. Vi har valt att som skulder endast ta med räntebärande skulder och avsättningar. Detta därför att andra metoder är för lika soliditetsmättet och därför inte intressanta.

3.4 Tidigare studier och artiklar

Vi har tittat på tidigare artiklar och uppsatser i ämnet och ser att det har varit ett omtalat ämne med många diskussioner och uttalanden.

³² Ax Christian Den Nya Ekonomistyrningen, 2005

³³ SFF, Finansanalytikernas rekommendationer, 1996

³⁴ Thomasson Jan, Den nya Affärsredovisningen, 2002

³⁵ SFF, Finansanalytikernas rekommendationer, 1996

I Balans nr 1, 2003, skrev Sven-Åke Svenberg, sekreterare i Redovisningsrådets projekt ”ersättningar till anställda”, att övergången till RR29 generellt sett påverkas av att denna är en av de mest komplicerade rekommendationer som Redovisningsrådet givit ut. Han menade på att det framförallt är förmånsbestämda pensionsplaner som påverkas av de nya reglerna, eftersom de i flera avseenden skiljer sig från FAR 4. Vidare sade Svenberg att pensionsförpliktelsen skall beräknas enligt en annan metod än tidigare, den så kallade Projected Unit Credit Method. De aktuariella antagandena skall göras av företagen. Företagen måste också ta ställning till vilken princip som skall tillämpas för redovisningen av aktuariella vinster och förluster. Svenberg ansåg därför att övergången till RR 29 / IAS 19 kunde komma att kräva betydande insatser när det gällde planering, genomförande, uppföljning och kvalitetssäkring³⁶.

I Balans nr 12, 2003, finns ett sammandrag från ett seminarium med två av de ledande experterna inom detta område, Claes Janzon från Öhrlings PricewaterhouseCoopers och Peter Wallén från Deloitte. Seminariet handlade om redovisning av pensioner, vad RR 29 / IAS 19 får för följd. De beskrev vad de trodde övergången till de nya reglerna skulle innebära för företagen och tog upp fyra företag som typexempel. De fyra företagen var Volvo, SKF, Skanska och Sandvik. De visades på grund av att de redan hade implementerat reglerna i förväg och samtliga fick minskningar av eget kapital med mellan en och två miljarder som en övergångseffekt. Janzon fortsatte också att göra beräkningar per 1 januari 2004 för ytterligare ett antal bolag och han menade på att förändringarna där var i samma storleksordning³⁷.

Vi har även läst en magisteruppsats³⁸ från 2004 som berör problematiken med RR 29 / IAS 19. Författarna börjar med att ta upp de problem som de nya reglerna medför. Exempel på dessa är de aktuariella antaganden som varje företag måste göra. De går sedan vidare med att försöka se vad förändringarna skapar i företagen och kommer fram till att eget kapital generellt kommer ändras negativt. Men författarna kan inte dra några definitiva slutsatser om hur RR 29 / IAS 19 kommer att påverka koncernbolagen, då implementeringarna av de nya reglerna för de flesta bolagen vid deras tid för inlämnad uppsats ej hade gjorts.

³⁶ Svenberg, Sven-Åke, *Balans*, nr 1, 2003

³⁷ Finforum 2003, *Balans*, nr 12, 2003

³⁸ Kücükgöl Adil, Problematiken med RR 29 / IAS 19, Södertörns högskola VT04

Pensioner är ett omtalat och debatterat ämne också utanför redovisningen med flera funderingar inför framtiden. I Ekonomisk debatt så redovisar Lennart Flood, professor i ekonometri, beräkningar av förväntade pensionsinkomster för olika ålders- och inkomstgrupper. En jämförelse görs av inkomster för individer som huvudsakligen ersätts enligt det gamla ATP-systemet, sådana som ersätts både av ATP och av det nya samt de som enbart får sin pension från det nya systemet. Han tar i sin forskning hänsyn till samtliga pensionssystem, den allmänna pensionen, tjänstepensionen och privat pension. Att det är invecklat att bara räkna ut sin framtida pension skapar en förståelse för problematiken med redovisningen av RR 29 / IAS 19³⁹.

Med hänseende till ovanstående artiklar och uppsatsen fann vi det intressant att se till hur bolagen nu har påverkats av förändringarna. Till skillnad från tidigare studier och artiklar kan vi nu få fram ett resultat av hur implementeringen har påverkat våra undersökta bolag.

³⁹ Flood Lennart, Ekonomisk debatt, nr 3, 2004

4. Redovisningsrekommendationer

Här går vi igenom RR 5 / IAS 8 lite djupare, tidigare rekommendationer avseende pensioner samt RR 29 / IAS 19.

4.1 RR 5 / IAS 8

RR 5 och IAS 8 behandlar redovisning av byte av redovisningsprincip. När ett företag byter redovisningsprincip uppkommer särskilda problem från jämförbarhetssynpunkt. Rekommendationen säger att byte av redovisningsprincip får som regel endast ske om bytet krävs för anpassning till ny lag eller svensk redovisningsrekommendation. Den ackumulerade effekten av ett byte av redovisningsprincip redovisas som korrigeringspost i ingående eget kapital. Detta skall ske om effekten av bytet kan fastställas med rimlig precision. I annat fall skall redovisningen av effekten av ett byte av redovisningsprincip ske med tillämpning framåt. Detta innebär att den nya redovisningsprincipen tillämpas på händelser och transaktioner som inträffar från och med ändringstidpunkten.

Effekten av ett byte av redovisningsprincip redovisas i not till balansräkningen på följande sätt:

Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	XX
Effekt av byte av redovisningsprincip	<u>X</u>
Ingående eget kapital justerat i enlighet med ny princip	XX

Jämförelsetalen skall omräknas, varvid korrigeringen mot ingående eget kapital sker för det första år som jämförelsen omfattar⁴⁰.

⁴⁰ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

4.2 FAR 4

Före implementeringen av de nya RR 29 / IAS 19 reglerna använde börsbolagen i Sverige rekommendationen FAR nr 4 "Redovisning av pensionsskuld och pensionskostnad" för redovisning av pensioner. Enligt rekommendationen har företagens förpliktelser att i framtiden utbetala pension ett nuvärde, bestämt för varje anställd av bland annat pensionsnivån och åldern. Detta nuvärde, även kallat kapitalvärde, skall beräknas enligt vissa antaganden om framtiden och dessa antaganden fastställs av Finansinspektionen. Här bortses från höjningar av löner och pensioner som kan tänkas uppkomma i framtiden och utgår istället från den löne- och pensionsnivå som råder på balansdagen.

Täckning för pensionsåtagandena kan finnas i företaget i två olika former, dels som redovisad skuld i balansräkningen, då under rubriken avsatt till pensioner, och dels i form av kapital i fristående pensionsstiftelse med egna tillgångar. Denna skall dock inte redovisas som särskild post i balansräkningen. Båda formerna kan finnas samtidigt.

Årsredovisningslagen kräver inte att kapitalvärdet av pensionsåtagandena upptas som skuld i balansräkningen. De åtaganden som inte redovisas som skuld eller har täckning i pensionsstiftelsens förmögenhet skall tas upp som en separat post bland ansvarsförbindelserna. FAR anser det dock önskvärt att alla pensionsåtaganden som inte har täckning i stiftelsen upptas som skuld.

Om ett företags redovisade pensionsskuld i balansräkningen och kapital i pensionsstiftelser överstiger kapitalvärdet av pensionsåtagandena skall de öppet redovisa detta överskott.

Årets pensionskostnad beräknas som summan av följande poster:

1. årets kostnader för pensionspremier
2. under året utbetalda pensionspremier
3. årets kostnad för avgifter till PRI⁴¹ och premier till FPG⁴²
4. årets förändring av kapitalvärdet av utgående och utfästa framtida pensioner, varvid minskning av detta kapitalvärde utgör en avdragspost vid beräkningen
5. avkastningsskatt på pensionsmedel

⁴¹ Pensionsregistreringsinstitutet

⁴² Försäkringsbolaget Pensionsgaranti

6. särskild löneskatt på pensionskostnader, från vilken summa skall avdragas
7. årets avkastning på kapital i pensionsstiftelse

Årets pensionskostnad skall belasta företagets resultat före bokslutsdispositioner. I denna kostnad ingår även en räntekostnad på kapitalvärdet. Räntekostnaden baserar sig på att kapitalvärdet av pensionsåtaganden är ett diskonterat nuvärde av framtida pensioner. FAR rekommenderar att denna räntedel i pensionskostnaden inte skall belasta rörelseresultatet utan istället skall redovisas som en finansiell kostnad. Denna räntekostnad beräknas på olika sätt beroende på vilken typ av pension det handlar om och även för varje enskilt utländskt dotterbolag måste den räntesats som passar bäst bestämmas⁴³.

4.3 RR 29 / IAS 19

Denna rekommendation är alla former av vederlag ett företag lämnar i utbyte mot tjänster som utförs av anställda⁴⁴.

RR 29 behandlar fem typer av ersättningar till anställda:

- Kortfristiga ersättningar till anställda
- *Ersättningar efter avslutad anställning*
- Övriga långfristiga ersättningar till anställda
- Ersättning vid uppsägning
- Aktierelaterade ersättningar

Det är inom ersättningar efter avslutad anställning som pensioner ingår och därför den kategori som berör vår uppsats. Det är också den avdelningen som förändras i och med införandet av RR 29 / IAS 19. Planerna för ersättningarna efter avslutad anställning är formella eller informella arrangemang enligt vilka företaget lämnar ersättningar efter avslutad anställning till en eller flera anställda⁴⁵. Dessa klassificeras antingen som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda planer.

⁴³ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

⁴⁴ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

⁴⁵ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

Problemet med de nya reglerna är att pensionerna måste redovisas efter verkligt värde. Det behövs därför göras flera bedömningar av faktorer som avgör den slutgiltiga kostnaden. Dessa bedömningar kallas av Redovisningsrådet för aktuariella antaganden. Dessa antaganden innehåller demografiska antaganden såsom livslängd, både under och efter anställningen, personalomsättning inkluderat förtidspensionering samt andelen nuvarande och tidigare deltagare i pensionsplanen. I aktuariella antaganden ingår också finansiella antaganden såsom diskonteringsräntor, framtida löne- och ersättningsnivåer samt den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar. Dessa antaganden skall vara neutrala, alltså inte vara överdrivna eller nedvärderade. De skall också vara ömsesidigt förenliga och återspegla det ekonomiska sambandet mellan faktorer såsom inflation, löneökningstakt, avkastning på förvaltningstillgångar och diskonteringsränta. Antaganden skall baseras på marknadens beräkningar. Aktuariella vinster och förluster uppstår då utfallet inte överensstämmer med antagandet. Till exempel kan löneökningstakten bli mindre än förväntat och därför skapas en aktuariell vinst. Inflationen kan bli högre än beräknat eller människans livslängd kan bli längre än förväntat och företaget får betala ut pension under en längre tid vilket leder till en aktuariell förlust⁴⁶.

IAS 19 överensstämmer i allt väsentligt med RR 29.

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras antingen som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda planer beroende på planens ekonomiska innebörd enligt dess huvudregler och villkor⁴⁷.

4.3.1 Avgiftsbestämda pensionsplaner

En avgiftsbestämd plan (defined contribution plan) definieras av att företaget betalar en fastställd avgift till en separat juridisk enhet och inte har några åtaganden utöver detta⁴⁸. Det här betyder att företagets rättsliga eller informella förpliktelse är begränsad till det belopp som företaget bidrar med. Storleken på den anställdes ersättning efter avslutad anställning beror således på den avgift som företaget betalar till planen, jämte kapitalavkastningen på

⁴⁶ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

⁴⁷ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

⁴⁸ Axelman Lennart, IAS/IFRS2005 Ernst&Young oktober 2004

avgifterna. Det är här den anställde som bär den aktuariella risken⁴⁹. En avgiftsbaserad plan redovisas genom att periodens utgifter för planen redovisas som en kostnad i periodens resultaträkning och som en skuld i den mån betalning inte har skett⁵⁰. Exempel på en avgiftsbestämd plan är att arbetsgivaren skall erlägga 4% av utbetald lön i pensionspremie.

4.3.2 Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda planer (defined benefit plan) är planer som inte är avgiftsbaserade och här har företaget ytterligare skyldigheter gentemot dem som planen omfattar⁵¹. Här krävs det att företaget gör aktuariella antaganden för att beräkna förpliktelsen och kostnaden och det blir här företaget som bär den finansiella risken. Exempel på en förmånsbestämd pensionsplan är att när den anställde uppnår 65 års ålder skall denna uppbära en livsvarig ålderspension motsvarande 50% av den lön som denne hade vid pensionsavgången.

De förmånsbestämda planerna kan vara ofonderade eller helt eller delvis fonderade genom avgifter från företaget, och ibland dess anställda, till en juridisk enhet, som rättsligt är fristående från det rapporterande företaget. Betalningen av fonderade ersättningar när de förfaller till betalning beror inte enbart på den juridiska enhetens finansiella ställning utan även på företagets förmåga att täcka underskott i enhetens tillgångar. Det är därför företaget som bär den aktuariella risken. Följaktligen överensstämmer inte den kostnad som redovisas för en förmånsbestämd plan nödvändigtvis med den avgift som betalas för perioden⁵².

4.4 Alecta

Alecta är ett tjänstepensionsföretag som tillhandahåller förvaltningen av premierna för tjänstepensionen ITP. ITP planen omfattar ålderspension, ITPK- kompletterande ålderspension, sjukpension samt familjepension. Pensionsförmånen enligt planen finansieras genom att arbetsgivaren betalar premier till Alecta som i sin tur sedan förvaltar pengarna. Det har funnits många diskussioner om huruvida ITP planen som är försäkrad i Alecta skall redovisas som en

⁴⁹ FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

⁵⁰ Axelman Lennart, IAS/IFRS2005 Ernst&Young oktober 2004

⁵¹ Axelman Lennart, IAS/IFRS2005 Ernst&Young oktober 2004

⁵² FARs samlingsvolym 2004 del 1, 2004

avgifts- eller förmånsbestämd plan⁵³. Att detta är intressant för just denna plan är för att ITP planen är en allmänt förekommande plan och den har även legat till grund för utformningen av andra liknande planer. Från ett uttalande av Akutgruppen, URA 42⁵⁴, skall en ITP plan som finansieras genom försäkring i Alecta klassificeras som en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare, detta för att definitionen av en avgiftsbestämd plan inte är uppfylld. Detta innebär att företaget skall redovisa sin proportionella andel av den förmånsbestämda förpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med planen på samma sätt som för vilken annan förmånsbestämd plan som helst. När det inte föreligger tillräcklig information för en dylik redovisning skall företaget redovisa planen som om den vore en avgiftsbestämd plan⁵⁵.

FAR kom med ett uttalande i december 2004 att ITP försäkringen i Alecta bör redovisas som en avgiftsbestämd pensionsplan samt lämna de upplysningar som RR 29 / IAS 19 kräver. Enligt URA 42 är dessa åtaganden en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Om bolaget i räkenskapsåret inte har haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan skall den redovisas som en avgiftsbestämd plan.

Alecta har under året försökt att ta fram information enligt IAS 19 genom att beräkna pensionsåtagandet för varje företag och tilldela förvaltningstillgångar enligt en schablonmetod. På grund av konstruktionen av försäkringstryggad ITP har Alecta dock inte kunnat göra de avgränsningar som behövs för att beräkningarna skall uppfylla kraven i RR 29 och IAS 19⁵⁶.

4.5 A-listan

För notering på A-listan gäller högre krav än för O-listan. Aktierna på A-listan är inregistrerade vid Stockholmsbörsen. Följande krav gäller för A-listan:

- Bolaget skall ha minst tre års verifierbar historia.

⁵³ www.alecta.se

⁵⁴ Akutgruppens uttalande 42

⁵⁵ www.redovisningsradet.se

⁵⁶ www.far.se

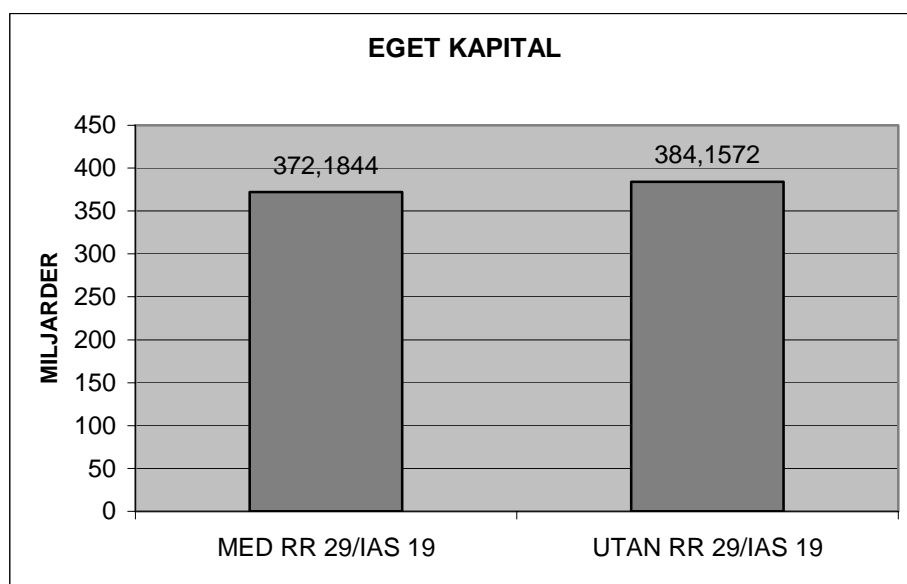
- För det senaste räkenskapsåret skall bolag normalt kunna presentera fullständiga årsredovisningar.
- Bolaget skall kunna dokumentera att verksamheten är vinstgivande.
- Bolaget skall vid introduktionstillfället ha ett börsvärde på minst 300 Mkr.
- Ett bolag på A-listan skall ha minst 2 000 aktieägare som vardera äger aktier motsvarande minst en handelspost. En handelspost är det antal aktier som motsvarar cirka 20 000 kronor⁵⁷.

⁵⁷ www.omxgroup.com/stockholmsborsen/

5. Resultat

I den här delen presenterar vi resultatet av vår gjorda undersökning genom förtydliganden med olika genomsnittsmått samt diagram.

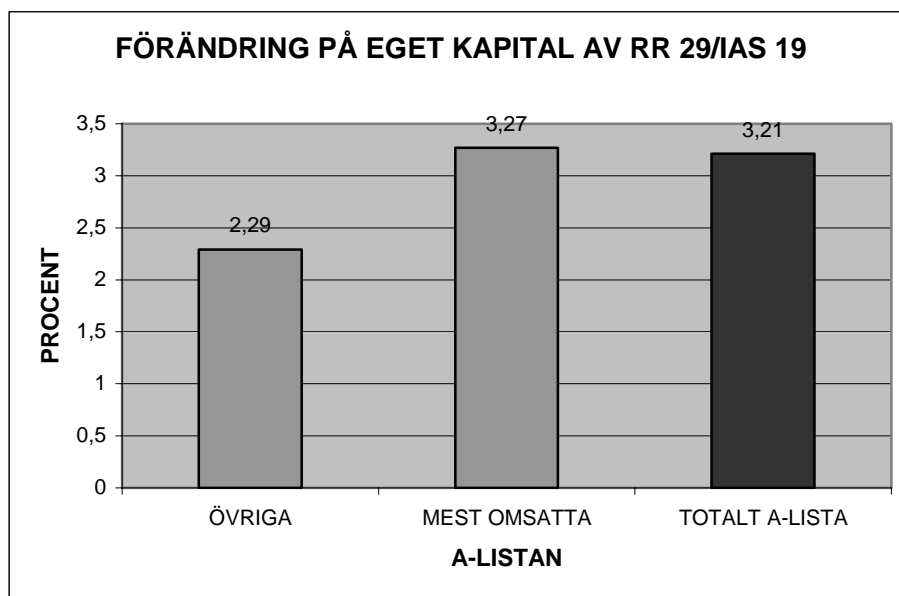
Vid genomförandet av vår undersökning ingick 31 företag från Stockholmsbörsens A-lista. Det vi vill uppnå genom vår undersökning av dessa företag är att kunna dra generella slutsatser om hur företagens skulder, egna kapital samt nyckeltalen har påverkats av RR 29 / IAS 19.

Figur 1

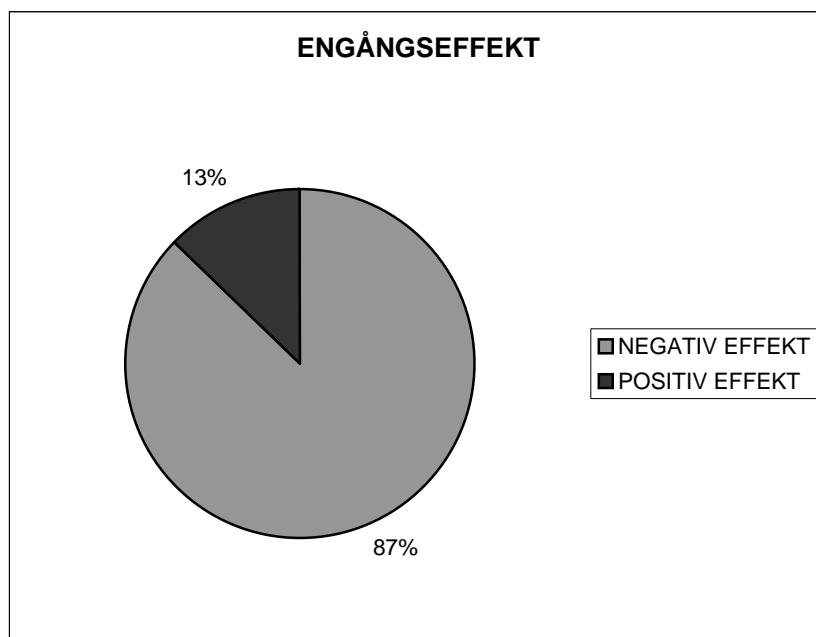
Figur 1 visar de undersökta företagens totala egna kapital med eller utan RR 29 / IAS 19. I stapeln till höger visas det totala egna kapitalet om företagen inte hade implementerat RR 29 / IAS 19, alltså det nuvarande totala egna kapitalet minus den totala engångseffekten. I den vänstra stapeln visas det nuvarande totala egna kapitalet, alltså då företagen har implementerat och dragit engångseffekten mot det egna kapitalet. Det nuvarande egna kapitalet uppgår till 372,2 miljarder kronor för de undersökta företagen. Då scenariot när RR 29 / IAS 19 inte skulle ha tillämpats uppgår det totala egna kapitalet till 384,2 miljarder kronor.

Den totala skillnaden, det vill säga den totala engångseffekten av implementeringen av RR 29/ IAS 19, är således cirka – 11,97 miljarder kronor. Detta ger ett genomsnitt på ca: 386 miljoner kronor i förändring av eget kapital per företag. De två företag som förändrats minst i och med implementeringen är Beijer G&L och JM, båda dessa fick en negativ förändring på 0,7 miljoner kronor. Största förändringen stod Volvo för med en negativ påverkan på det egna kapitalet med 2278 miljoner kronor. Om inte hänsyn tas till positiva och negativa effekter utan endast ser till den totala påverkan av RR 29 / IAS 19 var effekten cirka 12,07 miljarder kronor. Detta ger då ett genomsnitt på cirka 389 miljoner kronor per företag.

Figur 2

A-listan är uppdelad i två delar, en med de mest omsatta aktierna och en med övriga. I vår undersökning var 16 företag från den mest omsatta listan med och 15 från den övriga listan. I detta diagram visar vi den procentuella förändringen på eget kapital av RR 29 / IAS 19 uppdelat på de två börslistorna, samt för A- listan totalt sett. Vi har alltså summerat företagen på listornas egna kapital med RR 29 / IAS 19 förändringen samt justerat för hur de skulle ha sett ut utan implementeringen. Sedan har vi räknat vad skillnaden mellan det nuvarande egna kapitalet och det justerade egna kapitalet blivit procentuellt. Resultatet visar att de mest omsatta företagen fick en negativ procentuell förändring med 3,27. Motsvarande för de övriga företagen var 2,29%. Totalt sett över alla de undersökta bolagen var det en negativ förändring med 3,21%.

Figur 3

Majoriteten av de undersökta företagen påverkades negativt, men 13% fick en positiv engångseffekt. Dessa fyra företag var SSAB med 13 miljoner, Scania med 26 miljoner, Höganäs med 8 miljoner samt Ångpanneföreningen med 2,1 miljoner.

I och med implementeringen av RR 29 / IAS 19 har nyckeltalen förändrats olika mycket.

	<i>Avkastning på EK</i>	<i>Avkastning på EK, Justerat</i>	<i>Procentuell skillnad</i>
Totalt A-lista	14,05	13,82	1,66
Medelvärde	14,16	13,92	
Q1	8,8	8,69	
Median (Q2)	13,04	12,65	
Q3	19,66	19,37	

Figur 4

Avkastning på eget kapital har procentuellt sett ökat med 1,66 då hänsyn tas till RR 29 / IAS 19. Vi ser att medelvärdet ligger ganska nära A- listan totalt sett. Q1 för nyckeltalet efter implementeringen av RR 29 / IAS 19 är 8,8. Det innebär att högst 25% av de undersökta bolagen har en avkastning på eget kapital som ligger under detta värde och 75% har en avkastning på eget kapital som ligger över. För Q3 är siffran 19,66 vilket innebär att 75% av

de undersökta bolagen har en avkastning på eget kapital som är lägre än 19,66 och 25% av företagen har ett högre värde än detta.

	<i>Soliditet</i>	<i>Soliditet Justerat</i>	<i>Procentuell skillnad</i>
Totalt A-lista	36,92	38,11	-3,12
Medelvärde	38,68	39,80	
Q1	31,26	31,39	
Median (Q2)	35,5	37,71	
Q3	46,54	48,22	

Figur 5

Soliditeten har procentuellt sett minskat med 3,12. Här är medelvärdet lite högre än A- listan totalt sett. Q1 efter implementeringen av de nya reglerna är 31,26, det vill säga 25% av de undersökta företagen har en soliditet som är lägre än 31,26 och 75% av företagen en soliditet som ligger över detta värde. Den övre kvartilen är efter implementeringen 46,54 vilket innebär att 75% av undersökningsobjekten har en soliditet som är lägre än det och 25% har en högre soliditet.

	<i>Skuldsättnings- grad</i>	<i>Skuldsättnings- grad, justerat</i>	<i>Procentuell Skillnad</i>
Totalt A-lista	0,77	0,75	2,67
Medelvärde	0,75	0,72	
Q1	0,43	0,42	
Median (Q2)	0,70	0,65	
Q3	1,08	1,01	

Figur 6

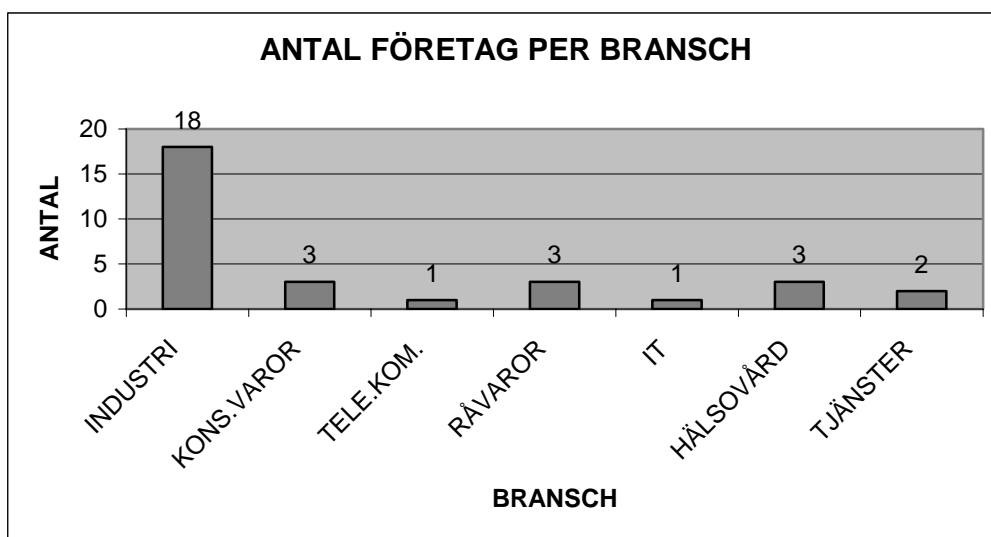
Det sista nyckeltalet, skuldsättningsgraden, har ökat med 2,67%. Även här som i de två föregående nyckeltalen ligger medelvärdet nära A-listan totalt sett. Q1 för skuldsättningsgraden efter RR 29 / IAS 19 är 0,43 vilket säger att 25% av företagen har en skuldsättningsgrad som ligger lägre än detta och 75% har en högre skuldsättningsgrad. För Q3 ser man att siffran är 1,08 och det visar att 75% av företagen har en skuldsättningsgrad som är lägre än 1,08 och 25% har en högre skuldsättningsgrad.

	Förändring av eget kapital	Förändring av nettoskuld
Totalt A-lista	3,21	1,92
Medelvärde	3,04	1,91
Q1	0,36	0,42
Median (Q2)	1,89	1,46
Q3	5,57	3,02

Figur 7

Införandet av RR 29 / IAS 19 har medfört en total negativ förändring av de undersökta företagens egna kapital med 3,21%. Nettoskulden för de undersökta företagen har i och med RR 29 / IAS 19 ökat med ett totalt värde på 1,92%.

Uppdelat per företag är SKF det företag som förändrats mest av implementeringen, med en minskning av eget kapital med 8,71% och en ökning av nettoskulden med 7,34%. JM förändrades minst av implementeringen med en minskning av eget kapital med 0,02% och en ökning av nettoskulden med 0,015%.

Figur 8

Det var totalt sju olika branscher som berördes av vår undersökning. En bransch hade majoritet och det var industribranschen med 18 av 31 företag. I övriga branscher ingick bara 1 till 3 företag.

Den totala engångseffektens storlek i förhållande till eget kapital och nettoskulden är 3,22% av eget kapital och 1,88% av nettoskulden. Alltså har RR 29 / IAS 19 påverkat det egna kapitalet mest.

6. Analys

Här analyserar vi resultatet av vår undersökning med egna reflektioner och kommentarer från utmärkande företag, för att skapa slutsatser kring problemområdet.

Innan vi började med uppsatsen hade vi uppfattningen att implementeringen av RR 29 / IAS 19 skulle påverka lika mycket negativt som positivt i A-listans egna kapital. Vår undersökning visar dock att så inte var fallet. De flesta företagen fick en negativ engångseffekt och endast ett fåtal en positiv.

Det finns en mängd olika förklaringar till att antingen få en positiv eller negativ engångseffekt. Hur diskonteringsräntan såg ut tidigare och hur den tillämpas nu kan påverka både positivt och negativt, en högre tillämpad diskonteringsränta än tidigare ger en positiv effekt och på motsvarande sätt ger det en negativ effekt. Att beakta framtida inflation och löneökning ger en negativ övergångseffekt. Att beakta att anställningen kan upphöra före ordinarie pensionsålder ger en positiv övergångseffekt. Slutligen tar vi upp ytterligare tre orsaker, vilka kan ge antingen en positiv eller en negativ övergångseffekt. Dessa är linjärt intjänad förmån, periodisering av pensionskostnaden över hela tjänstetiden och att även försäkrade förmåner tas med i IAS värderingen (om det är möjligt)⁵⁸.

Den totala engångseffekten fick ett sammanlagt negativt värde på 11,97 miljarder kronor. I figur 1 ser skillnaden mellan det egna kapitalet före och efter RR 29 / IAS 19 implementeringen inte särskilt stor ut. Detta beror på att engångseffekten är en ganska liten summa i förhållande till det totala egna kapitalet för företagen, som är på drygt 370 miljarder kronor. Men ändå är det 11,97 miljarders minskning av eget kapital som endast beror på införandet av en ny redovisningsregel.

Som vi nämnt tidigare var det stor spridning mellan företagens engångseffekt. Medelvärdet var 386 miljoner per företag, med förändringar från 0,7 miljoner (Beijer och JM) till 2278 (Volvo) miljoner kronor. Att det var just Beijer och Volvo som förändrades minst och mest är

⁵⁸ Rautio Per, Aktuarie, PMR Consulting AB, E-mail 2005-03-30

kanske inte konstigt med tanke på att Beijer är, i förhållande till A-listan, ett litet företag och Volvo det största, då hänsyn tas till företagets totala kapital. Det kan då bli missvisande att endast titta på engångseffekten, därför valde vi att sätta engångseffekten i relation till totalt kapital och eget kapital för att få en mer rättvis bild av förändringen på grund av RR 29 / IAS 19. Då visade det sig att även här var JM:s engångseffekt procentuellt minst med 0,008% förändring i förhållande till det totala kapitalet och 0,02% förändring i förhållande till det egna kapitalet. Däremot var det två andra företag som stod för den största procentuella förändringen. Dessa var SKF och Seco Tools med 3,98% respektive 3,75% förändring i förhållande till det totala kapitalet och 9,54% respektive 7,85% i förhållande till det egna kapitalet.

På mest omsatta listan finns företag med större andel utlandsverksamhet än de på övriga listan. Detta medför att dessa koncerner har pensionsplaner i fler länder än bara Sverige. Att ha pensionsplaner i utlandet påverkar hur stor förändringen av RR 29 / IAS 19 blir beroende på vad länderna tidigare haft för lokala regler⁵⁹. Detta tror vi är den största orsaken till skillnaden mellan de två listorna i Figur 2.

Ett av de fyra företagen som fick en positiv engångseffekt var SSAB med en summa på 13 miljoner. Varför summan är liten beror delvis på att en stor del av pensionsåtagandena i företaget är försäkrade i Alecta, vilket betyder att de inte påverkas alls. SSAB har inte särskilt mycket av förmånsbestämda planer, men den största de har rör ett avtal om ett visst antal anställda som har rätten att gå i pension från 62 års ålder. Detta åtagande hade tidigare skuldförts enligt svenska regler, men vid omräkningen till RR 29 / IAS 19 uppkom en positiv post. En anledning till detta är att SSAB när de redovisade enligt svenska regler inte lagt något antagande om att folk slutar före 62 år och således inte får ut någon pension⁶⁰.

Scania som fick den största positiva effekten på 26 miljoner kronor använde tidigare beräkningsgrunder som var ”mer konservativa” än Projected Unit Credit Method (IFRS). Kort innebär det att det gamla beräkningssättet gav en högre skuld än enligt IFRS. I Scantias fall innebär det att de, enligt IFRS, högre skulderna i utländska dotterbolag motverkades av den lägre skulden för den svenska ITP-planen⁶¹.

⁵⁹ Janzon Claes, Öhrlings PWC, E-mail, 2005-03-30 och 2005-05-02

⁶⁰ Skoglund Henrik, koncernredovisningschef, SSAB, E-mail 2005-04-29

⁶¹ Johansson My, Scania, E-mail 2005-05-02

Nyckeltalen har som visats förändrats olika mycket och åt olika håll. När det gäller avkastning på eget kapital ökade denna med 1,66%. Detta kan vara positivt ur ett ägarperspektiv då de får mer avkastning på sitt satsade kapital. Men det är förstås missvisande då det är det egna kapitalet som har urholkats istället för att nettoresultatet har ökat. Det är förmodligen mer negativt för aktieägarna då de utdelningsbara medlen minskar.

Soliditeten har totalt sett minskat med 3,12% och detta är negativt ur företagets synvinkel. Detta eftersom en lägre soliditet leder till att företagets finansiella styrka minskar och att de även blir mer sårbara vid eventuella förluster. En lägre soliditet kan också göra att företagen kan få det svårare att få lån från bankerna.

Det sista nyckeltalet vi tittat på är skuldsättningsgraden vilken har ökat med 2,67%. Det kan ses som positivt ur ägarnas synvinkel då aktieägarna får en ökad procentuell avkastning på det egna kapitalet. Detta för att då det egna kapitalet minskas så kan det ses som att de räntebärande lånen ökar vilket i sin tur ökar avkastningen, allt enligt hävstångsformeln. Om pengar kan lånas till en räntesats och sedan investeras dessa i projekt som ger en högre förräntning, uppstår ett överskott som tillfaller ägarna och gör att ägarna får en högre förräntning⁶². Dock gäller endast detta då investeringarna ger en högre avkastning, om det plötsligt skulle vända är det farligt med en hög skuldsättningsgrad. Det är aldrig bra med för höga skulder.

Sammanfattningsvis kan vi se att det nyckeltal som påverkats minst av implementeringen av RR 29 / IAS 19 är avkastning på eget kapital. Mest har soliditeten påverkats.

Som vi kunde se i resultatet ökade den totala nettoskulden med 1,92%. Detta eftersom majoriteten av de undersökta företagen fick en negativ engångseffekt av implementeringen av RR 29/ IAS 19 som drogs mot eget kapital och därmed ökade skulden med motsvarande belopp.

Då en bransch var i majoritet var det omöjligt för oss att ta fram resultat branschvis och vi kunde därför inte heller analysera det mer djupgående. Detta skulle då ge en missvisande bild. Den enda bransch som har tillräckligt antal företag för att kunna bedömas är

⁶² www.fek.uu.se

industribranschen. Den procentuella skillnaden på eget kapital med och utan RR 29 / IAS 19 för alla undersökningsobjekt är 3,27% och för enbart industribranschen var motsvarande skillnad 3,94%. Detta betyder att industriföretagen har den större procentuella förändringen i och med implementeringen än genomsnittet på de undersökta företagen.

7. Slutsats

Införandet av RR 29 / IAS 19 anser vi i stort sett ha varit ett steg mot en mer rättvisande och enhetlig redovisning. Detta eftersom redovisningen nu skall ske enligt verkligt värde och att jämförbarheten mellan länderna ökar. Men med tanke på att många av företagen på A-listan har exkluderats från vår undersökning på grund av att Alecta inte har kunnat ge den information som krävdes för korrekt redovisning, tål det att funderas på om reglerna kanske har implementerats för tidigt.

Implementeringen RR 29 / IAS 19 har i huvudsak påverkat företagens kapitalstruktur negativt.

Den totala engångseffekten på -11 972,8 miljoner kronor var såklart samma för eget kapital som för skulder, men totalt sett över hela undersökningspopulationen var det egna kapitalet en mindre summa än nettoskulden. Detta medförde att den procentuella andelen engångseffekt var större för det egna kapitalet, 3,22% mot 1,88% av nettoskulden. Majoriteten av de undersökta företagen fick en negativ engångseffekt, dock var det 13% som fick en positiv engångseffekt. Huruvida engångseffekten blir positiv eller negativ beror på flera olika orsaker, bland annat om företagen har pensionsstiftelser i andra länder samt hur företagen värderar sina aktuariella antaganden.

Beroende på nyckeltal och hur man väljer att studera dem har de valda nyckeltalen i vår studie påverkats olika mycket och på olika sätt. Sett ur ägarperspektiv har de påverkats positivt men sett utifrån företagens synvinkel har de påverkats mer negativt. Två av tre nyckeltal har fått ett mer positivt värde, men detta är något missvisande då det aldrig är positivt när det egna kapitalet urholkas.

7.1 Förslag till vidare studier

Vi valde att undersöka delar av A-listan generellt, alltså göra en mer ytlig analys av RR 29 / IAS 19 påverkan på dessa företag. Vi ansåg det vara rimligt för att passa inom vår tidsram. Vid vidare studier vore det då intressant att studera företagen med en mer djupgående och

smalare analys på ett mindre antal företag, inkluderat personliga intervjuer och andra tillvägagångssätt inom en kvalitativ metod. Detta därför informationen från de berörda företagens agerande och ställningstagande till RR 29 / IAS 19 skulle bli tydligare, vilket vi anser vara intressant.

Då vi fick exkludera ett antal företag på grund av bristande information från Alecta vore det intressant att både undersöka detta nuvarande problem närmare och sedan vidare se hur det utvecklar sig i framtiden.

Som en sista tanke vore en framtida studie att undersöka hur regeln i sig kommer att se ut och tillämpas. Eftersom denna regel fortfarande är så pass ny är det möjligt att både EU och företagen förändrar utformningen och tillämpningen av RR 29 / IAS 19.

7.2 Kritisk granskning

Det har uppstått vissa problem när vi skulle försöka få fram underlaget och rätt sifferdata för våra undersökningsobjekt. Många årsredovisningar har varit otydliga, det har varit svårt att hitta de rätta värdena i en del utav dem. Innan vi började med vår studie hade vi uppfattningen att vi skulle kunna dra slutsatser om hela A- listan om hur implementeringen av RR 29 / IAS 19 hade påverkat, men under arbetets gång märkte vi att det inte skulle gå. Många som vi inte trodde skulle behöva uteslutas var vi tvungna att ta bort. Efter all nödvändig uteslutning slutade vi på ett antal företag om 31 stycken. Tyvärr är det för få antal för att kunna dra slutgiltiga slutsatser om A-listan, som var vårt syfte i början. Men för att kunna dra vissa slutsatser om våra undersökta företag ansåg vi att antalet var tillräckligt.

Ytterligare problematik var Alecta. Att Alecta inte kunnat ta fram den nödvändiga informationen som företagen kräver gjorde också att vi var tvungna att utesluta ett stort antal företag. Resultatet och analysen skulle antagligen bli helt annorlunda om vi även hade kunnat ta med de företag som var tvungna att uteslutas på grund av Alecta.

8. Referenser

8.1 Litteraturförteckning

- Andersen, Ib (1998). *Den uppenbara verkligheten: val av samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Studentlitteratur.
- Artsberg, Kristina (2005). *Redovisningsteori – policy och praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Arvidson, Per, Larson, Olov, Linqvist, Hans, Rohlin, Lennart & Thomasson, Jan (2002). *Den nya Affärsredovisningen*. Malmö : Liber Ekonom
- Ax, Christian, Johansson, Christer & Kullvén, Håkan (2005). *Den Nya Ekonomistyrningen*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Axelman, Lennart, Phillips, Dan & Wahlqvist, Ola (2004). *IAS/IFRS 2005: En jämförelse mellan International Financial Reporting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer*. Ernst & Young
- Davidson, Bo & Patel, Runa (2003). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund : Studentlitteratur
- Denscombe, Martyn (2000). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- FAR:s samlingsvolym 2004 del 1* (2004). Stockholm: Far Förlag
- Johansson, Sven-Erik & Samuelson, Lars A. (1997). *Industriell kalkylering och redovisning: industriella ekonomisystem*. Stockholm: Norstedts juridik
- Körner, Svante & Wahlgren, Lars (2002). *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur
- Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur
- Sveriges Finansanalytikers Förening (SFF) (1996). *Finansanalytikernas rekommendationer 1996*. Stockholm : Ljunglöfs offset
- Thurén, Torsten (1991). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm : Liber AB

8.2 Artiklar och uppsatser

Finforum (2003). Pensionsredovisning : Snart blir noterna viktigare än balansräkningen!

Balans nr 12.

Flood, Lennart (2004). Vilka pensioner får framtidens pensionärer? *Ekonomisk debatt, nr 3*

Kücükgöl, Adil & Ramasuppu. *Problematiken med RR 29 / IAS 19*, Magisteruppsats

Södertörns högskola VT04

Svenberg, Sven-Åke (2003). Ny rekommendation från Rådet om ersättningar till anställda :

Övergång till RR 29 2004 och till IAS/IFRS 2005. *Balans nr 1.*

8.3 Muntliga källor

Janzon, Claes, Öhrlings PWC, E-mail, 2005-03-30 och 2005-05-02

Johansson, My, Scania, E-mail 2005-05-02

Rautio, Per, Aktuarie, PMR Consulting AB, E-mail 2005-03-30

Skoglund, Henrik, koncernredovisningschef SSAB, E-mail 2005-04-29

8.4 Årsredovisningar

Assa Abloy årsredovisning 2004
Atlas Copco årsredovisning 2004
Beijer, G&L årsredovisning 2004
Bergman&Beving årsredovisning 2004
Cardo årsredovisning 2004
Electrolux årsredovisning 2004
Elekta årsredovisning 2003/2004
Ericsson årsredovisning 2004
Finnveden årsredovisning 2004
Gambro årsredovisning 2004
Getinge årsredovisning 2004
Gunnebo årsredovisning 2004
Haldex årsredovisning 2004
Hexagon årsredovisning 2004
Holmen årsredovisning 2003
Höganäs årsredovisning 2004
JM j årsredovisning 2004
Lindex årsredovisning 2003/2004
Sandvik årsredovisning 2003
Scania årsredovisning 2004
Scribona årsredovisning 2004
Seco Tools årsredovisning 2003
Securitas årsredovisning 2004
Skanska årsredovisning 2003
SKF årsredovisning 2003
SSAB årsredovisning 2004
Swedish Match årsredovisning 2004
Ticket årsredovisning 2004
Trelleborg årsredovisning 2004
Volvo årsredovisning 2003
ÅF årsredovisning 2004

8.5 Internet

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/sv/lvb/l26040.htm> 2005-05-05

<http://infovoice.se/fou/> - *urvalsstrategier* 2005-05-05

www.alecta.se/WEB/INTERNET/alectase.nsf/docs/Alltforarbetsgivare_Jagvillvetamerom_IAS19_IAS19_IAS19 2005-05-05

www.deloitte.com/dtt/section_node/0,1042,sid%253D32821,00.html 2005-05-05

www.expowera.com/mentor/ekonomi/ekonomistyrning/nyckeltal.htm 2005-05-05

www.far.se/doc/Alecta1%2010%20december%202004.doc 2005-05-05

www.fek.uu.se/ikt/PoFv05/fil/nyckeltal.htm 2005-05-05

www.forsakringskassan.se/privatpers/pensionar/pensionssys/ 2005-05-05

www.minpension.se/OmPension.aspx 2005-05-05

www.omxgroup.com/stockholmsborsen/se/index.aspx?lank=83 2005-05-05

www.ptk.se/templates/TextPage_274.aspx 2005-05-05

www.pwcglobal.com/se/swe/ins-sol/spec-int/ias/index.html 2005-05-05

www.redovisningsradet.se/ura-pdf/URA42.pdf 2005-05-05

9. Bilagor

Företag	Tillämpningsår	Bransch	Engångseffekt	Pos.el.	Avkas. På	Avks. På EK efter	Soliditet	Soliditet	Skuld-	Skulsättningsgrad	Förändr. Av
			pga RR29 på EK	Neg.	EK efter skatt	skatt, justerat		justerat	sättningsgrad	justerat	nettoskuld
Enheter			MSEK		Procent	Procent	Procent	Procent	ggr	ggr	%
<i>Mest omsatta</i>											
Assa Abloy	jan-04	Industriföretag	815 (-)		14,15	13,63	35,72	38,50	1,27	1,18	4,5130
Atlas Copco	jan-04	Industriföretag	641 (-)		19,66	19,37	47,29	48,65	0,44	0,43	2,6363
Electrolux	jan-04	Konsumentvaror	1602 (-)		12,38	12,00	31,26	33,39	0,76	0,71	3,2091
Ericsson	jan-04	Telekom.	1275 (-)		27,62	27,36	42,81	43,50	0,43	0,42	1,2205
Gambro	jan-04	Hälsovård	19 (-)		-6,32	-6,32	57,58	57,64	0,37	0,37	0,1412
Getinge	jan-04	Hälsovård	76,8 (-)		24,31	24,07	33,08	33,71	1,28	1,26	0,9412
Holmen	jan-03	Råvaror	274 (-)		9,90	9,80	54,50	55,54	0,28	0,28	2,3161
SKF	jan-03	Industriföretag	1447 (-)		12,93	12,37	43,12	47,10	0,61	0,56	7,3396
SSAB	jan-04	Råvaror	13 (+)		31,17	31,18	61,01	60,95	0,26	0,26	-0,1507
Sandvik	jan-03	Industriföretag	1053 (-)		12,49	12,20	46,05	48,22	0,67	0,64	4,0650
Scania	jan-04	Industriföretag	26 (+)		20,75	20,76	29,98	29,95	1,34	1,34	-0,0528
Securitas	jan-04	Tjänster	530,8 (-)		13,34	13,02	29,85	31,32	1,22	1,16	2,1316
Skanska	jan-03	Industriföretag	1110 (-)		19,45	18,72	21,53	23,19	0,70	0,65	2,1571
Swedish Match	jan-04	Konsumentvaror	257 (-)		43,69	42,39	33,04	34,80	0,88	0,84	2,5685
Trelleborg	jan-04	Industriföretag	131 (-)		12,69	12,59	37,83	38,43	1,00	0,99	0,9668
Volvo	jan-03	Industriföretag	2278 (-)		0,40	0,39	31,41	32,39	1,23	1,19	1,4551

Övriga											
Beijer, G&L	jan-04	Industriföretag	0,7(-)	8,12	8,11	28,46	28,51	1,64	1,64	0,0685	
Bergman&Beving	apr-04	Industriföretag	45(-)	9,88	9,60	33,34	35,30	0,74	0,69	3,0173	
Cardo	jan-04	Industriföretag	69(-)	8,80	8,69	55,58	56,96	0,17	0,17	3,1856	
Elekta	jul-04	Hälsovård	2(-)	17,37	17,35	45,87	45,94	0,18	0,18	0,1203	
Finnveden	jan-04	Industriföretag	9,3(-)	13,46	13,41	33,31	33,56	1,01	1,01	0,3872	
Gunnebo	jan-04	Industriföretag	123,6(-)	8,77	8,49	31,47	33,66	1,08	1,01	3,2871	
Haldex	jan-04	Industriföretag	86(-)	13,04	12,65	35,50	37,71	0,97	0,91	3,5493	
Hexagon	jan-04	Industriföretag	23(-)	15,46	15,39	32,62	32,93	1,23	1,22	0,4635	
Höganäs	jan-04	Råvaror	8(+)	20,29	20,33	46,54	46,37	0,63	0,63	-0,3145	
JM	jan-04	Industriföretag	0,7(-)	11,05	11,05	42,70	42,71	0,55	0,55	0,0148	
Lindex	sep-04	Konsumentvaror	4(-)	-7,33	-7,31	50,05	50,27	0,02	0,02	0,4434	
Scribona	jan-04	Informationstek.	3(-)	5,95	5,94	24,81	24,89	0,60	0,59	0,1063	
Seco Tools	jan-03	Industriföretag	142(-)	22,75	21,93	47,78	51,53	0,65	0,61	7,7384	
Ticket	jan-04	Tjänster	4(-)	14,39	13,99	25,23	26,62	0,08	0,07	1,8868	
ÅF	jan-04	Industriföretag	2,1(+)	8,33	8,35	29,70	29,53	0,81	0,82	-0,2290	
Summa				438,92	431,50	1199,04	1233,79	23,11	22,39	59,18	
Medelvärde				14,16	13,92	38,68	39,80	0,75	0,72	1,91	
Median				13,04	12,65	35,50	37,71	0,70	0,65	1,46	
Typvärde				13,00	13,00	33,00	34,00	0,60	0,60	0,0010	

Förklaringar till Datainsamling

Tillämpningsår:

Reglerna skall tillämpas vid utformningen av finansiella rapporter som avser perioder som påbörjas från och med den 1 januari 2004. Under denna kolumn visar vi vilket år företagen har valt att tillämpa dessa nya regler.

Engångseffekt på grund av RR 29 / IAS 19 på eget kapital:

Här noterar vi hur företagen har påverkats i det egna kapitalet på grund av RR 29 / IAS 19. Information om detta hittas i årsredovisningarnas specifikation av förändringen av det egna kapitalet.

Justerade värden:

De som inte är justerade visar företagens situation med dessa nya regler. När vi sedan har justerat värdena visar de hur de skulle ha sett ut om RR 29 / IAS 19 bortses ifrån.

Räntebärande skulder:

Här ingår kortfristiga och långfristiga räntebärande skulder samt räntebärande avsättningar.

Förändring av nettoskuld:

Här har vi tagit TK – EK, justerat för att få fram nettoskulden utan hänsyn tagen till RR 29 / IAS 19. Sedan dividerade vi engångseffekten av RR 29 / IAS 19 med nettoskulden och får den procentuella förändringen.